

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319208551
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8319208551.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobkyne: B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, D., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 297,09 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 6Csp/90/2019-74 zo dňa 7. septembra 2020 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalobkyni sa ich náhrada nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom rozhodol tak, že

„Žalovaný je p o v i n ý uhradiť žalobkyni 150 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

P r i z n á v a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanoveniami § 1 ods. 1, § 3 ods. 3, ods. 5, § 4 ods. 2, § 5 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z.z.“), § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z. (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“), § 52 ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 4, § 54 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa podala dňa 18.12.2019 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadala, aby žalovaný bol zaviazaný uhradiť jej primerané finančné zadostučinenie vo výške 297,09 eur a náhradu trov konania. Podanú žalobu odôvodnila tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5Csp/25/2018 o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná. Poukázala na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Humenné a na to, že bola úspešná nielen v nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale aj v nároku na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Rozsudok Okresného súdu Humenné bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/52/2018 z 29.4.2019.

4. Uviedla, že ako spotrebiteľka si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré bola nútená brániť v základnom konaní a to podľa ustanovenia § 3 ods. 5 tretej vety Zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Poukázala na to, že žalovaný nielen že v zmluve o spotrebiteľskom úvere z 27.2.2015 používal neprijateľné zmluvné podmienky, ale tiež aj konal spôsobom, ktorý je možné považovať za nekalé obchodné praktiky a v rozpore s dobrými mravmi sa snažil obohatiť na úkor žalobkyne o sumu 297,09 eur. Teda zo strany žalovaného sa jednalo o viacnásobné porušenie práva. Preto žiadala zaviazať žalovaného na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 297,09 eur, lebo o takúto sumu sa žalovaný na jej úkor chcel obohatiť.

5. Žalovaný sa k žalobe vyjadril písomne a to tak, že z nej nevyplývajú žiadne také skutkové okolnosti, ktoré by preukazovali nutnosť priznania finančného zadostučinenia v sume, ktorú žalobkyňa žiada. Z podanej žaloby nevyplýva ani preukázanie podmienok podľa § 3 ods. 5 tretia veta Zák. č. 250/2007 Z. z. Účelom uvedeného ustanovenia totiž bolo priznať spotrebiteľovi, ktorému dodávateľ porušil alebo neuznal nejaké jeho spotrebiteľské práva (najmä v reklamačnom konaní), primerané zadostučinenie za to, že tieto svoje práva musel spotrebiteľ následne účelne uplatňovať alebo brániť v súdnom konaní. Teda účelom nebolo priznať primerané zadostučinenie priamo za akékoľvek porušenie spotrebiteľského práva. Poukázal tiež na to, že žalobkyňa už podala aj inú žalobu o finančné zadostučinenie v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 7Csp/67/2019 a nič jej nebránilo v tom, aby viaceré svoje nároky uplatnila v jednom konaní. Postup žalobkyne sa javí tak, že začatím separátnych konaní neumožňuje posúdiť ním tvrdený nárok komplexne a ide o snahu znevýhodniť druhú stranu a spôsobiť jej ujmu. Nejestvuje žiadne oprávnený, zákonný a ani logický dôvod, aby žalobkyňa za účelom získania finančného zadostučinenia účelovo podávala niekoľko žalôb, keď tak mohla preukázateľne urobiť v jednom konaní. Ak má primerané finančné zadostučinenie plniť sankčnú funkciu, tak za všetky skutočnosti ktoré nastali do rozhodnutia súdu o jeho priznaní. Žalovaný poprel tvrdenia žalobkyne o tom, že finančné zadostučinenie má sankčnú povahu. Ide o súkromnoprávny inštitút občianskoprávneho charakteru, ktorý nemôže plniť funkciu sankcie. Tá je namieste v iných oblastiach práva ako je administratívne alebo trestné právo. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/3/2015, podľa ktorého to, či spotrebiteľ uplatní finančné zadostučinenie jednou alebo viacerými žalobami neznamená, že nárok na finančné zadostučinenie by mal vzniknúť v rozsahu rovnajúcom sa násobku počtu podaných žalôb. Preto navrhol, aby súd po prejednaní žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal mu náhradu trov konania.

6. Žalobkyňa na preukázanie opodstatnenosti podanej žaloby pripojila ako listinné dôkazy rozsudok Okresného súdu Humenné a rozsudok Krajského súdu v Prešove. Žalovaný nepredložil žiadne listinné dôkazy, ani nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie. Súd nad rámec návrhu vypočul žalobkyňu, pretože ide o spotrebiteľský charakter sporu, kde súd má možnosť vykonať dokazovanie aj z vlastnej iniciatívy.

7. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 5Csp/25/2018-66 z 3.7.2018 žalovaný bol zviazaný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 297,09 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 4.4.2018 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň súd určil, že zmluvná podmienka, poplatok za poskytnutie úveru 51,- eur uvedená v bode VI Zmluvy o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX z 27.2.2015 uzatvorenej medzi stranami sporu, je neprijateľná. Priznal žalobkyni vo vzťahu k žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení rozsudku súd konštatoval, že mal za preukázané, že na základe zmluvy žalovaný poskytol žalobkyni finančné prostriedky vo výške 459,- eur a žalobkyňa mu uhradila 756,09 eur. Keďže v zmluve bolo nesprávne uvedené RPMN a zmluva neobsahovala všetky náležitosti tak, ako to vymedzuje ustanovenie § 9 Zák. č. 129/2009 Z. z., súd považoval úver za bezúročný a bez poplatkov, v súlade s ustanovením § 11 písm. b) a d) Zák. č. 129/2009 Z. z. Bolo teda preukázané, že žalovaný sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil, keďže prijal od nej plnenie vo výške 297,09 eur nad rámec zmluvy. Preto podanej žalobe bolo vyhovené a žalovaný bol zviazaný vrátiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie v takejto výške. Zároveň súd v rozsudku určil, že zmluvná podmienka, poplatok za poskytnutie úveru je neprijateľná. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/52/2018 z 29.4.2019. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 29.4.2019.

8. Žalobkyňa vo svojej výpovedi pred súdom uviedla, že so žalovaným uzatvorila viacero úverových zmlúv, ale nevedela uviesť koľko ich bolo, ani kedy ich uzatvárala. Úverové zmluvy uzatvárala aj s inými nebankovými spoločnosťami a dostala sa do kolotoča splácania úverov. Došlo k tomu z dôvodu, že

mala vo výchove tri maloleté deti, na ktoré ich otec neplatil výživné, lebo holdoval alkoholu. Ako rodina sa dostali do takej situácie, že musel odísť zo svojho bytu a spolu s deťmi potom bývala v rôznych podnájmoch, kde jej príjem nestačil na to, aby splácala úvery, platila podnájmy a ešte zabezpečovala výživu pre seba a svoje tri deti. Úvery jej boli poskytované zvyčajne tak, že bol poskytnutý úver a preto jeho splatením jej bola ponúknutá možnosť zobrať si ďalší úver. Nemala dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie úveru, tento bol uhradený vyšším úverom, ktorý musela splácať. Dostala sa tak do neustáleho kolotoča splácania dlhov, pričom niektorým spoločnostiam, tak ako aj žalovanému uhradila viac, než bolo potrebné. Niektoré úvery následne prestala splácať a obrátila sa na spoločnosť, ktorá poskytovala právne poradenstvo spotrebiteľom. Tá za ňu riešila úverové vzťahy a momentálne má už len jeden nesplatený úver a to voči Slovenskej sporiteľni. Uviedla, že celá situácia na ňu psychicky veľmi zle vplývala, lebo sa dostala do kolotoča dlhov a nesplatených pohľadávok a chodili jej rôzne upomienky od rôznych spoločností. Rovnako tak aj žalovaný ju kontaktoval a posielal jej upomienky, keď niektoré úvery prestala splácať. Až neskôr zistila, že niektoré úvery vlastne preplatila, lebo uhrádzala viac než mala. Celú situáciu v živote prežívala veľmi ťažko a je rada, že ju zvládla tak ako ju zvládla.

9. Právny zástupca žalobkyne uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa v čase poskytnutia a splácania úveru žalovanému bola v zlej ekonomickej situácii, pretože nemala vlastné bývanie a mala vo výchove tri deti. Povinnosťou poskytovateľa služieb, je zistiť bonitu klienta pred poskytnutím každého úveru. Žalovaný sa k žalobkyni zachoval neférov, keď jej neustále poskytoval ďalšie a ďalšie úvery, pričom z jeho strany došlo k bezdôvodnému obohateniu a na základe rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu bolo preukázané, že žalovaný v zmluve používal aj neprijateľné zmluvné podmienky. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/80/2016, kde krajský súd konštatoval, že primerané finančné zadosťučinenie by malo byť priznané v takej výške, o akú sa žalovaný chcel obohatiť alebo sa obohatil.

10. Vychádzajúc z uvedeného porušenia práv žalobkyne ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity zásahu do práv spotrebiteľa, výšky nedôvodne požadovanej sumy žalovaným, dĺžky trvania závadného stavu a konania a objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobcu, považoval súd právny základ nároku na finančné zadosťučinenie za plne dôvodný.

11. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v konaní súdu prvej inštancie sp. zn. 5Csp/25/2018 viedla žalobkyňa proti žalovanému spor jednak o vydanie bezdôvodného obohatenia, ale aj o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok. V konaní bola úspešná, keď jej súd priznal bezdôvodné obohatenie vo výške 297,09 eur a zároveň rozhodol o neprijateľnosti zmluvnej podmienky používanej žalovaným. Rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/52/2018. Nárok žalobkyne bol teda čo do základu preukázaný, lebo žalobkyňa ako spotrebiteľka v inom konaní úspešne uplatnila svoje právo a to jednak právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale aj právo na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s obranou žalovaného v tom, že žalobkyňa nemala podávať viacero separátnych žalôb, ale svoje nároky na primerané finančné zadosťučinenie z viacerých konaní mala uplatniť jednou podanou žalobou. Podľa názoru súdu žalobkyňa ako spotrebiteľka nie je žiadnym zákonným ustanovením limitovaná v počte podaných žalôb. Je vecou každého žalobcu, či sa rozhodne podať žalobu, ak áno, voči komu a či svoje nároky bude uplatňovať jednou žalobou alebo viacerými. Súd prvej inštancie poukázal na to, že rozsudkom sp. zn. 5Csp/25/2018 bolo žalobkyni priznané bezdôvodné obohatenie, ale súd aj určil, že zmluvná podmienka, ktorú žalovaný v zmluve používal je neprijateľnou. Napriek tomu žalobkyňa neuplatnila dva nároky na primerané finančné zadosťučinenie, za každé porušenie práva jednu, ale uplatnila len primerané finančné zadosťučinenie vo výške bezdôvodného obohatenia, to znamená nároku o ktorý sa žalovaný na jej úkor obohatil. Vzhľadom na charakter zmlúv o spotrebiteľskom úvere nie je vylúčené, aby strany sporu mohli uzatvoriť viacero zmlúv s rôznym obsahom. Pri každej jednej takejto zmluve je potrebné posúdiť prípadné porušenie predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa, ktoré môžu viesť aj k priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia. Žalovaný ako dodávateľ opakovane uzatváral so žalobkyňou zmluvy o spotrebiteľských úveroch a ak obsah týchto zmlúv neobsahoval predpísané náležitosti, prípadne ich obsahom boli neprijateľné zmluvné podmienky, alebo žalovaný iným spôsobom porušil predpisy o ochrane spotrebiteľa následkom je možnosť spotrebiteľa uplatniť na súde porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a v prípade úspechu uplatniť proti dodávateľovi aj primerané finančné zadosťučinenie tak, ako to predpokladá ustanovenie § 3 ods. 5 Zák. č. 250/2007 Z. z. Preto neobstojí tvrdenie žalovaného, že žalobkyňa mala všetky nároky voči nemu uplatniť jednou

žalobou a nenavyšovať tak trovy konania. Bol to práve žalovaný, ktorý pri uzatváraní zmlúv opakovane porušil normy spotrebiteľského práva a vyvolal nutnosť uplatnenia práva žalobkyne ako spotrebiteľky na súde a teda aj možnosť za každé takéto porušenie žiadať satisfakciu v podobe primeraného finančného zadosťučinenia. Obranu žalovaného súd považoval len za účelovú a nespôsobilú docieľiť zamietnutie žaloby.

12. Súd prvej inštancie sa však nestotožnil ani s výškou uplatňovaného nároku, ktorý sa rovnal bezdôvodnému obohateniu, ktoré žalovaný bol zaviazaný žalobkyňi vydať v inom konaní. Citované ustanovenie §5 ods. 3 Zák. č. 250/2004 Z.z. ustanovuje, že spotrebiteľovi patrí primerané finančné zadosťučinenie. Žalobkyňa podanou žalobou uplatnila sumu 297,09 eur, pretože žalovaný sa o takúto sumu reálne obohatil, keďže na jej vyplatenie žalobkyňi bol zaviazaný priamo rozsudkom súdu. Podľa názoru súdu sa však primerané finančné zadosťučinenie nemôže automaticky rovnať sume, ktorá žalobkyňi bola priznaná ako bezdôvodné obohatenie v inom konaní.

13. Výška primeraného finančného zadosťučinenia nie je predmetom žiadnej právnej úpravy, preto ustálenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je na úvahe súdu a súd v rámci voľnej úvahy vyhodnocuje primeranosť s ohľadom na konkrétne okolnosti veci. Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod.. V dôsledku konania žalovaného žalobkyňa musela chrániť svoje spotrebiteľské práva súdnou cestou, s čím súvisí vynakladanie prostriedkov a času na vyhľadanie odbornej pomoci. Súd však nevyhovel žalobe v celom rozsahu, pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadosťučinenia, lebo z výsluchu žalobkyne vyplynulo, že jej nepriaznivá finančná situácia nebola vyvolaná len konaním žalovaného s ktorým uzatvorila zmluvu, ktorá bola podkladom uplatneného nároku. Naopak z výsluchu žalobkyne bolo preukázané, že uzatvorila viacero úverových zmlúv s viacerými nebankovými spoločnosťami a dostala sa do kolotoča splácania dlhov. Uviedla, že celú situáciu prežívala veľmi ťažko, najmä z dôvodu, že sa starala o tri maloleté deti, nemala vlastné bývanie, zabezpečovala si podnájom a bola obťažovaná kontaktovaním jednotlivých nebankových spoločností. Bolo preukázané, že na danom stave má podiel zodpovednosti aj žalovaný, keďže opakovane uzatvoril so žalobkyňou úverové zmluvy, hoci žalobkyňa dosahovala len veľmi malý príjem nepostačujúci na to, aby zabezpečila všetky svoje životné potreby, ako aj potreby svojich detí a navyše splácala rôzne úvery. Žalovaný sa na úkor žalobkyne dokonca bezdôvodne obohatil a použil voči nej aj neprijateľné zmluvné podmienky. Konanie žalovaného tak bolo spôsobilé prívodiť žalobkyňi ujmu jednak v sfére jej osobného života, ale aj zhoršenia jej ekonomickej situácie. O tom svedčí skutočnosť, že aj napriek tomu, že úverová zmluva mala byť považovaná za bezúročnú a bezpoplatkovú, žalovaný od žalobkyne získal nad rámec jej povinnosti finančné prostriedky vo výške 297,09 eur. Žalobkyňa bola nútená vyhľadať právne poradenstvo v spoločnosti zaoberajúcej sa ochranou spotrebiteľov a podať žalobu na súd. Súd považoval finančné zadosťučinenie vo výške 150 eur pre žalobkyňu za dostačujúce najmä s poukazom na skutočnosť, že žalobkyňa čiastočne prispela k vzniknutej situácii tým, že uzatvorila viacero úverových zmlúv s viacerými nebankovými spoločnosťami. Napriek tomu konanie žalovaného si vyžiadalo priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, lebo v konaní, ktoré bolo podkladom pre podanie žaloby bolo žalobkyňi priznané nielen bezdôvodné obohatenie, ale bolo určené, že jedna zo zmluvných podmienok je neprijateľná. Teda išlo o viacnásobné porušenie práva zo strany žalovaného, ktoré súd nemohol ponechať bez povšimnutia aj napriek tomu, že žalobkyňa uplatnila v rôznych konaniach viacero nárokov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Teda súd priznal žalobkyňi sumu 150 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Takáto výška priznaného finančného zadosťučinenia je primeraná povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne, zodpovedá svojmu účelu, teda poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi a odradiť dodávateľa od porušenia práva spotrebiteľov, pričom vo vzťahu k žalobcovi - spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené, neprimerané obohacovanie sa.

14. Výrok o trovách konania súd odôvodnil podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) v spojení s § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a žalobkyňi priznal plnú náhradu trov konania, nakoľko základ nároku bol daný a výška priznanej pohľadávky závisela od úvahy súdu.

15. Proti rozsudku v časti výroku, ktorým sa žalobe vyhovel a proti výroku o náhrade trov konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Odvolanie odôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), a h) Civilného sporového poriadku a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a

vrátil vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Zároveň si žalovaný uplatnil nárok na náhradu trov za odvolacie konanie a trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní v plnom rozsahu.

16. Žalovaný namietal postup súdu prvej inštancie, že súd ust. § 291 ods. 3 C.s.p. a § 296 C.s.p. nerešpektoval a pripustením tvrdení, ktoré žalobca bezpochyby mohol a mal uplatniť skôr, porušil ustanovenia o koncentrácii konania podľa § 153 Civilného sporového poriadku a pokiaľ prihladal na takéto tvrdenia (navyše ničím nepodložené a nepreukázané) pri určení sumy zadosťučinenia, zaťažil konanie vadami nesprávneho procesného postupu majúceho za následok nesprávne a nezákonne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci.

17. Súd prvej inštancie, podľa názoru žalovaného, mal zohľadniť, že zásah do ekonomickej sféry žalobkyne, na ktorý v konaní súd prihladal, bol vykompenzovaný nielen vydaním obohatenia, ale aj zaplatením úroku z omeškania. Iné následky v konaní relevantne osvedčené a preukázané neboli, pričom nestačí domnienka súdu o ich existencii.

18. Žalovaný namietal závery súdu, ktorými odôvodnil to, že podávanie viacerých žalôb o primerané finančné zadosťučinenie je prípustné, nakoľko žalovaný uzavrel so žalobcom viacero zmlúv. Spôsob, akým sa konajúci súd vypořiadal s námietkou žalovaného, je zmätočný a obsahovo vôbec s námietkou nesúvisí. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že ak si žalobca v rovnakom čase uplatňuje nároky na finančné zadosťučinenie viacerými žalobami, hoci ich môže uplatniť jednou žalobou, potom je takýto postup potrebné posúdiť aj z hľadiska, či ešte napĺňa účel zákona. Ak je účelom zadosťučinenia nahradenie diskomfortu, ktorý spotrebiteľ by mal v súvislosti s uplatnením práva na súde zažívať, potom je namieste otázka, či multiplikovanie sporov a rozdrobovanie do viacerých rovnako znamená, že sa má multiplikovane poskytovať resp. vôbec či má takto vznikať primerané finančné zadosťučinenie. Nedostatok odôvodnenia sumy primeraného finančného zadosťučinenia zásadným spôsobom odporuje zákonu. Nie je z neho zrejmé, v čom je napríklad daná primeranosť. Z pojmu „primeranosť“ možno vyvodiť, že súdu je daná možnosť a povinnosť postupovať individuálne, hodnotiť a posudzovať okolnosti konkrétneho zásahu, prípadne stanoviť ďalšie kritériá pre posúdenie každého prípadu.

19. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

20. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 Civilného sporového poriadku preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

21. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

22. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

23. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinnosti ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností

ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

24. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

25. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

26. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

27. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

28. Vo veci 5Csp/25/2018 Okresného súdu Humenné sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 297,09 eur a určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v bode 6 Zmluvy o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.2.2015. Rozsudok súdu prvej inštancie sp.zn. 5Csp/25/2018 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 20.5.2019. Vo vzťahu k takto uplatneným nárokom mala v konaní plný úspech. Bol tak naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 18.12.2019, teda v čase, keď ešte neuplynula všeobecná trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

29. Právne bezvýznamný je poukaz žalovaného na to, že žalobkyňa si právo na primerané finančné zadosťučinenie neuplatnila jednou žalobou. Z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov nevyplýva pre spotrebiteľa povinnosť uplatniť si toto právo jednou žalobou. Strana sporu podávajúca žalobu, teda nie je žiadnym zákonným ustanovením limitovaná v počte podaných žalôb. Je vecou strany sporu podávajúcej žalobu, či sa rozhodne podať žalobu a ak áno, voči komu a či svoje nároky bude uplatňovať jednou žalobou alebo viacerými. O to viac to platí za situácie, ak strany sporu uzatvorili dve alebo viac zmlúv o spotrebiteľskom úvere, pri ktorých je potrebné samostatne posudzovať prípadné porušenie predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa, ktoré môže viesť tiež k priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia. Rovnako pri niekoľkonásobnom porušení práv alebo povinností určených na ochranu spotrebiteľov, najmä za situácie, ak spotrebiteľ v čase vzniku zmluvného vzťahu ako osoba neznalá práva, nemá ani vedomosť o tom, ktorá zo zmluvných podmienok je neprijateľná a túto vedomosť nadobúda postupne, nie je vylúčené, aby po získaní takejto vedomosti o neprijateľnosti tej - ktorej zmluvnej podmienky podal samostatnú žalobu o určenie neprijateľnosti konkrétnej podmienky.

30. V prejednávanej veci primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150,- eur bolo priznané žalobkyni za nerešpektovanie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa v súvislosti so Zmluvou o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu uzatvorenou medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 27.2.2015. Porušenie týchto predpisov bolo konštatované v konaní vedenom na Okresnom súde

Humenné pod sp. zn. 5Csp/25/2018, v ktorom bolo rozhodnuté o neprijateľnosti zmluvných podmienok v Zmluve o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.2.2015 a o vydaní bezdôvodného obohatenia vo výške 297,09 eur. Po právoplatnom ukončení tohto konania nič nebránilo žalobkyni podať žalobu o primerané finančné zadosťučinenie súvisiace s porušením jej spotrebiteľských práv, ktorých sa úspešne domohla vo veci 5Csp/25/2018 Okresného súdu Humenné.

31. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci vznik ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností hrozil. Žalobkyňa aj s príhľadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5Csp/25/2018, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia, bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia konania vo veci 5Csp/25/2018 Okresného súdu Humenné. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý sa snažil na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť a do zmluvy naformuloval neprijateľné zmluvné podmienky. Z poskytnutého úveru vo výške 510,- eur, reálne jej bola vyplatená suma 459,- eur, žalovaný si v deň poskytnutia úveru strhol poplatok vo výške 51,- eur, ktorý bol súdom určený ako neprijateľná zmluvná podmienka. Celkovo zaplatila žalobkyňa žalovanému sumu 756,09 eur teda čiastku vyššiu, než na akú žalovanému vznikol nárok vzhľadom na v rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 3.7.2018 č.k. 5Csp/25/2018 konštatovanú bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

32. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 150,- eur tak, ako to priznal a odôvodnil súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyni, ktorá jej hrozila konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednávaní úverovej zmluvy závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla a spotrebiteľ sa úspešne domohol ochrany svojich práv. Žalobkyňa v tomto prípade sa úspešne domohla svojho práva a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

33. Správnym je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie. Výška uplatňovaného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v ust. § 142 ods. 3 O.s.p., uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie bolo povinnosťou žalobkyne v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ustanovenia § 255 C.s.p. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu.

34. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že úspešnej žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).